

Dvantar plü avert per natüra e cultura

La Biosfera Val Müstair cun Caroline Schadegg ha invidà organisateurs, exponents ed interessats da la cultura in Engiadina Bassa e Val Müstair in mardi passà ad ün inscunter cultural i'l Center cultural a Nairs/Scuol.

L'inscunter cultural Engiadina Bassa/ Val Müstair (EBVM) es gnü organisà in mardi passà per la sesavla jada. Da la partida d'eiran bundant 30 interessadas ed interessats da la Regiun EBVM chi han visità il prüm il Center cultural da Nairs culla curatura Josiane Imhasly, chi maina il center daspö settember 2025 e davo cun ün'orientaziun da Caroline Schadegg e cun Kaspar Howald davart il stand actual e cun vistas i'l futur da la coordinaziun da la cultura regiunala. Caroline Schadegg es la manadra da la coordinaziun da cultura in Val Müstair e Kaspar Howald es stat preschaint per la perscrutaziun da la cultura grischuna. Ün inscunter chi ha gnü sco böt da gnir as cugnuoscher plü bain e da tscherchar soluziuns per ameglrdar la sporta e la coordinaziun culturala illa regiun.

Basa da discussiun

Inizià es gnü l'inscunter cun ün dialog cun Martina Schlapbach da la Regiun EBVM, cun Josiane Imhasly e cun Natalia Blanco da la Biosfera. La curatura ha manzunà: «Eu n'ha surtut la lezcha sco curatura qua a Nairs impustüt causa ch'eu d'eira da l'idea cha quista regiun nun es amo sadulada cun art ed istess culla pussibilità da s'inscuntrar cun art contemporana impustüt eir tras il center a Nairs. Cun artistas ed artists a Nairs as dan colliaziuns e discussiuns cun glieud da tuot il muond chi dan in-

Da schnestra: Martina Schlapbach, Josiane Imhasly e Natalia Blanco.

fotografia: Benedict Stecher

vistas ed inspiraziuns pel futur». Quai chi tilla dà spranza pel futur es eir co ch'ella es gnüda bivgnantada in möd positiv illa regiun. I dà però amo adüna glieud chi nun es da l'avis cha cultura es uschè importanta. Natalia Blanco es persvasa cha la cultura in Val Müstair stu vess dvantar plü averta per tuot las generaziuns e cha eir per natüra e cultura i'l art as stu vessan rivir las portas.

Discussiun averta culs preschaints

Avant la discussiun libra ha Martina Schlapbach orientà davart il svilup dals ultims ons: «Nus vain elavurà i'l rom da l'on passà ün profil regional cultural per la regiun Engiadina Bassa Val Müstair. Avant ün on a chaschun dal tschinchavel inscunter regional vaina inizià quel process e quist profil regiunal es uossa avantman in fuorma

d'ün cudesch cul titel «Regionsprofil Kultur Engiadina Bassa Val Müstair». Quel vaina elavurà insembel cun la perscrutaziun da la cultura grischuna cul manader dal proget Kaspar Howald».

Sco cha'l manader dal proget ha manzunà as tratta d'ün proget da la nouva politica regiunala ed il böt es cha'l Grischun dess dvantar eir illa sparta cultura

üna da las regiuns importantas. «Nus vain fat quel pass in incumbenza dal Turissem Engiadina-Scuol-Samignun-Val Müstair (TESSVM). La dumonda es, co pudain nus uossa trar a nüz quel documaint cun bleras infuormaziuns per ragiundscher ün futur perdüraivel.»

Ils preschaints han lura surgni la pussibilità da tour part a la discussiun averta e da far dumondas. Caroline Schadegg e Kaspar Howald han pisserà per la moderaziun.

Bleras occurrenzas al istess di

Sco cha ün dals preschaints ha dit s'haja illa regiun üna gronda schelta dad occurrenzas e bleras vegnan manadas tras al istess di, al istess temp e la coordinaziun es fich pretensiuisa. In Val Müstair vain tramiss illas chasadas ün fögl volant chi muossa cura cha che ha lö. In Engiadina Bassa s'haja la gazetta Al-legra chi dà üna buna survista. Quai chi's ha dudi illa discussiun es cha divers organisateurs nu dettan part a la TESSVM lur termins, quai chi ha per consequenza cha tuot dvainta main survisibel. Ün oter problem saja cha la cultura suottastà als cumüns e quels han oter da far co s'occupar da la cultura, ha manià Kaspar Howald. «Illa Val Müstair vain nus l'avantag cha la Biosfera saja a mai per far quella lavur e quai es üna situaziun confortabla», ha dit Caroline Schadegg. Voul dir cha eir in Engiadina Bassa stu vess üna coordinatura o ün coordinatur gnir pajà per far quella lavur. Davo lunga discussiun ha ün dals preschaints surtut la lezcha da far üna dumonda in scrit als cumüns da l'Engiadina Bassa per chattar üna soluziun perdüraivla. Quai es gnü quittä cun grond applaus. Ils preschaints han gnü ouravant la pussibilità da far ün gir tras il Center cultural Nairs ed han surgni üna buna survista.

Benedict Stecher/fmr

Il PPS cun persunalitats fermas e novas forzas

Tschernas Il PPS Engiadina Bassa ha nominà las candidatas ed ils candidats per las elecziuns i'l Grond cussagl dals 14 giün 2026. Tenor la comunicaziun a las medias s'ingascha il parti daspö blers ons per üna politica dastrusch als burgais, per structuradas regiunalas fermas e per ils interess da la populaziun rurala. Perquai preschainta il parti PPS üna glista da candidatas e candidats equilibrada cun persunalitats fermas e cun novas forzas. Ils differents circuls sun nominadas las seguaintas persunas:

Circul Suot Tasna: Reto Rauch, paur e gastronom; Enrica Cadonau, impresaria e Giovanni Bott, paur.

Circul Sur Tasna: Riet Denoth, silvicultur

Circul Ramosch: Daniel Högger, president cumünal e mainagestiu d'affar.

Circul Val Müstair: Jachen Armon Pitsch, paur

Da la comunicaziun da pressa resulta, cha'l PPS metta pais cun quistas candidaturas sün üna ferma fixaziun regiunala e sün cumpetenzza professiunala illas branschas d'agricultura, d'impresari, da turissem e silvicultura. Cha'l parti popular d'Engiadina Bassa saja persvas da rapreschantar cun quista squadra cun grond effet ils giavüschs da la populaziun i'l Grond cussagl. PPS Engiadina Bassa

Arrandschamaints

Exposiziun sur da Clärli e sieus viedis

Zuoz L'Archiv culturel d'Engiadin'Ota a Zuoz preschainta üna nouv'exposiziun in sia suler, que cul nom «Bon Voyage, Clärli!». Quist'exposiziun cumbina duos inventars d'archiv chi staun in ferma relaziun ün cun l'oter. Nempe placats da viedi istorics our da la collecziun Jenny e souvenirs da vacanzas da la magistra Clara Stoffel (1907 – 1990) da Samedan.

In gövgia, ils 30 avrigl, ho lö a las 19.30 la vernissascha ed in seguit as po visiter l'exposiziun minch'eivna düraunt las guidas ubain alura düraunt otras occurrenzas i'l archiv culturel.

«Clärli», uschè scu cha Clara Stoffel gniva numneda da sia famiglia siand esser la pü giuvna, es gnida cuntschain-ta scu viaggiatura singula chi ho explorò il muond scu turista pauschela. In möd acribic ho ella documento sieus viedis e preschanto sias aventüras düraunt referats e publicaziuns. L'exposiziun i'l Archiv culturel d'Engiadin'Ota muossa üna schelta da quists viedis inua cha Clara Stoffel ho visito quels pajais chi sun gniesus propagos süls placats istorics our da la collecziun Jenny. (protr.)

Giubileum in furnaria

Lavin Hoz sonda avantmezdi, ils 25 avrigl, festagia la furnaria Giacometti il giubileum da 100 ons. Nus ans allegrain scha vus eschat eir da la partida cun nus. I vain sport ün bel aperitiv, dutscharias, pan our dal fuorn da lain, tombola da surpraisas, visita in furnaria e l'istorgia dals Giacomettis. Grazcha per esser part da l'istorgia. (protr.)

www.engadinerpost.ch

Imprender meglder rumantsch	
Ostern	Pasqua
der Ostermontag	il firo / firà da Pasqua
an Ostern	a Pasqua
die Osternachtfeier	la celebraziun da la resüstaunza / resüstanza
das Osternest	il gnieu da Pasqua
der Ostersonntag	la dumengia da Pasqua
das Osterspiel	il gö da Pasqua
die Osterwoche	l'eivna da Pasqua
die Osterzeit	il temp da Pasqua
der Palmsonntag	la Dumengia da las palmas
schöne Ostern	üna buna Pasqua
die Tradition	la tradiziun
der Weisse Sonntag	la Dumengia alva / alba

Columna FMR

Istorginas

Eu quint gugent istorgias. Istorginas quinta be, scha'ls auditurs sun pitschnins. Sch'eu quint istor-gias, schi lura füs-san quellas pensa-das per plü gronds.

Sainza chi sajan istorgiunas.

Ma sch'eu quint istorgias, schi n'haja badà cha'ls auditurs nu taiddan adüna. Na sco'ls pitschens, adüna cun bocc'averta. Mias istorgias sun dal rest adüna be inventadas, sco las istorginas eir. Ma per dir culs plets dad Erich Kästner, chi ha dal rest eir scrit grond(ius)as istorginas: «I nu depen-da, sch'üna istorgia es propi capitada,

l'essenzial es be ch'ella saja vaira.» Sch'eu quint ün'istorgia, schi n'haja per moda da tilla trar a l'inlunga. Lura la bocca (averta) as serra. Als auditurs manca la pazienza ed il buonder co ch'ella giarà a finir. I lessan vairamaing quintar svesa üna. Ed eu vess da tadlar! Quai, eu nu fetsch uschè gugent. Ma eu fetsch adüna e be listess. Inschinà as palainta la dumonda centrala da tuot las istorgias quintadas: Il monolog invezza dal dialog.

Il monolog nun es gnanca a priori, di-mena da prüma davent, alch nausch. Eu leg eir inters cudeschs da 467 paginas – e nu poss lapro intervgnir e replichar o scri-ver a l'autur, impustüt na, scha quel es fingià mort. Quai chi'm fa però schon ün pa pisser pel mumaint es, cha minchüna e minchün quinta sia istorgia e tilla dera-

sa sün tuot il planet. E quel chi tilla legia, sch'el tilla legia insomma, nu sta là cun bocc'averta e gioda ün mez muond o perfin l'inter. Na, el scriva si'aigna, per-svas cha quella saja megldra. Quai chi füss apunta l'incuntrari dad ün dialog.

Quel chi scriva inavo cha l'istorgia saja precis l'istorgia ch'el quinta eir adüna, quel es amo plü derasà. Eu n'ha be malatemma cha eir quai saja insè ün monolog. Mia proposta füss: Quintai istorginas, istorgias, istorgiunas chi fan star cun bocc'averta. Ma perquai esa schon da's dar ün pa fadia. Cün quintar e cun tadlar. Arnold Rauch

Arnold Rauch da Cuoiras es stat redacter e moderatur pro Radiotelevisiun Svizra Rumantscha. El scriva regularmaing columnas per la FMR e raquinta gugent e bain istorgias.